

Alfabetet

I swahili används det latinska alfabetet med tjugofyra bokstäver. Av dem är det bara några få bokstäver som kan vara lite svåra att uttala. Varje vokal betraktas som en stavelse. Kom ihåg att *y* inte är en vokal i swahili.

1. Accent och betoning

1. I swahili ligger betoningen på den näst sista stavelsen: *mímí, hujámbo, tafadháli*.
2. En del lånord kan ha tonvikten på den tredje stavelsen från slutet: *lakíni eller lákíni, lazímá eller lázima*.
3. Betoningen i swahili kan jämföras med betoningen i svenskan:
utgång   *mimi* (jag) *wa*o (de, dem)
rabattkort   *chakula (mat) *saf*ari (resa)*

2. Intonation

1. Satsmelodin är ganska entonig i swahili. Påståenden och frågor utan frågeord har samma ordföljd. I frågor utan frågeord höjs tonhöjden mot nästa stavelse.
2. I frågor **med** frågeord som *gani, nani*, behöver man inte höja tonen. Det bästa sättet att lära sig intonationen är att lyssna noga.

3. Vokaler

I swahili förekommer fem vokaler. Betonade vokaler är långa och obetonade vokaler är korta.

a	/Anna, Amin, Amina, amani/	- uttalas som i svenskans <i>katt, aj</i>
e	/keti, ekari/	- uttalas som i svenskans <i>Erik, Erica, sett</i>
i	/bibi, mimi, kitu, kidogo/	- uttalas som i svenskans <i>sitt, icke, bi, liv, Kicki</i>
o	/Otilia/	- uttalas som i svenskans <i>Åsa, gått, sår, får</i>
u	/Uganda, Unguja, ugali, ugoro/	- uttalas som i svenskans <i>Olle, gods, kokt</i>

Obs! 'Y' är en konsonant i swahili.

---

4. Konsonanter

Konsonanterna i swahili uttalas på följande sätt:

b d g uttalas som på engelska eller svenska: *baba* (pappa), *dada* (syster).

ch (tʃ) uttalas som engelskans *child*: *chumba* (rum), *chuchu* (bröstvårta), *chumvi* (salt), *chama* (en förening eller ett politiskt parti).

kh uttalas som *doch* på tyska och **h** har släppts i många ord: *khatibu* skrivs utan **h** som *katibu* (sekreterare, talman), *khanga* skrivs som *kanga* (kvinnoplagg). Kh används oftast i egennam: *Khamis*, *Khalfan*.

th uttalas som på engelska i *think*, *thin* och *thank*: *thelathini* (30), *themanini* (80). Ibland hörs **th** som **s** som i *selasini*.

ph hör till gruppen obetonade aspirerade affrikatakonsonanter

h har släppts i många ord i skriven form men kan fortfarande höras i *Hamisi*, (pojknamn), *habari* (nyhet), *hatari* (farligt/fara).

k uttalas som ...: *kaka* (bror), *keki* (keks), *kuku* (kyckling/-ar / höna/-or), *kuni* /aspirerad k^h/ (ved).

j (dʒ) uttalas som i engelskans ”jam” eller ”jail” om det föregås av **n**: *njia* (väg) *njaa* (hunger), *njema* (bra).

I övriga fall är det **j** mycket mjukare, men uttalas aldrig som svenskans **j**: *jua* (solen), *jambo* (sak/problem) *jina* (namn), *jamaa* (släkting), *jembe* (hacka), *joto* (het/varmt) *juzi* (i förrgård).

p uttalas som på svenska: *papa* (haj), *pipa* (tunna), *popo* (fladdermus).

t uttalas inte som på svenska (eftersom svenskt **t** är dentalt): *taa* (lampa), *tatu* (tre), *tano* (fem), *tena* (igen), *titi* (bröst).

f, s och **v** uttalas som på engelska eller svenska: *farasi* (häst), *feni* (fläkt), *fisi* (hyena), *saa* (klocka), *sisi* (vi), *vaa* (klä på sig), *vitu* (saker) Det uttalas inte som svenskans **j**.

---

z uttalas som *zoo*, *zink*, *zip* på engelska: *zeze* (afrikansk fiol), *zabibu* (vindruva/-or), *zeru* (albino), *zizi* (ladugård/fälla), *zuri* (bra).

m (/) och **n** (N) betraktas som halvstaviga, men framför enstaviga stammar eller som prefix (förstavelser) uttalas **m** och **n** nästan som självständiga stavelser: *mtu* (människa), *mnyama* (djur), *nge* (skorpion), *nchi* (land), *ng'ombe* (ko/-r). Om **m** och **n** följs av en vokal uttalas de som på svenska: *mama* (mamma), *mimi* (jag), *moyo* (hjärta), *nono* (läcker), *nuru* (ljus/sken), *tatu* (tre), *tano* (fem), *tena* (igen).

w uttalas som engelskans *wife*, inte som svenskans *v*: *wao* (de), *waya* (kabel), *wewe* (du), *wembe* (rakblad), *wino* (bläck), *weka* (ställa).

l uttalas som i svenska eller engelska: *lala* (ligga/sova), *leo* (idag), *lete* (hämta), *lulu* (pärla).

r är rullande och uttalas som i svenska eller engelska: *radi* (blix), *raha* (nöje) *rudi* (återvända), *roho* (själ/ande).

I ett tiotal ord är **l** och **r** utbytbara mot varandra utan att ordets betydelse ändras:

<i>randa/landa</i>	hyvel
<i>teremka/telemka</i>	går ner
<i>rowa/lowa</i>	vara blött

y uttalas som *yet* eller *yes* på engelska: *yai* (ägg), *yaya* (barnflicka), *yeye* (han/hon).

---

5. Ljud som kan vara svåra

1. **ng** uttalas som i *sång* eller *sing* på engelska: *ngoma* (trumma/-or), *nguo* (kläder), *ngozi* (skin), *nguruwe* (gris/-ar).
  2. **ng'** uttalas som *pengar* på svenska, eller *singing* på engelska: *ng'ombe* (ko), *ng'oa* (ta upp stammen med rötterna) *ng'ambo* (på andra sidan av floden/havet), *ng'ara* (skina).
  3. **dh** (T) uttalas som engelskans *this, that, thy, though, then*: *dhambi* (synd), *dhani* (tror), *tafadhali* (please).
  4. **gh** (Φ) uttalas som *bage* på danska eller *lago* på spanska: *ghali* (dyrt), *ghala* (förråd), *lugha* (språk).
  5. **sh** uttalas som i *she* på engelska: *shamba* (majsält/åker), *shilingi* (östafrikansk valuta).
  6. **th** (ψ) uttalas som i *think, thin* och *thank* på engelska: *thelathini* (30), *themanini* (80).
  7. Följande konsonanter uttalas ibland med varierande grad av andning : **b, ch, d, g, j, k, p** och **t**.
  8. **c** finns inte i swahili, endast **ch**. I swahili finns inte heller **q** eller **x**. Ljudet **x** i svenska och engelska skrivs **ks** i swahili: *teksi* (taxi).
-